

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پایان نامه

جهت دریافت دانشنامه کارشناسی ارشد رشته روانشناسی- خانواده درمانی

عنوان

مقایسه تعارض زناشویی، رضایت زناشویی و رضایت جنسی زنان
دارای ازدواج های فامیلی و غیر فامیلی

استاد راهنما

دکتر رسول روشن

استاد مشاور

دکتر محمد رضا شعیری

پژوهشگر

ریحانه امرالهی

شهریور ۸۹

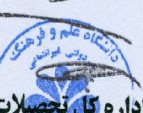
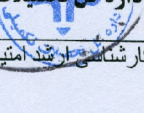
بسمه تعالی

شماره:
 تاریخ:
 پیوست:

صور تجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد

با تاییدات خداوند متعال و با استعانت از حضرت ولی عصر(عج) جلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشدخانم
 ریحانه امراللهی رشته تحصیلی: روانشناسی خانواده درمانی " مقایسه تعارض زناشویی ، رضایت زناشویی ، رضایت
 جنسی در ازدواجهای فامیلی و غیر فامیلی زنان متاهل پرستار شهر تهران " در تاریخ: ۱۳۸۹/۶/۳۱ با حضور هیات
 محترم داوران در دانشگاه علم و فرهنگ برگزار گردید. به موجب آیین نامه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد،
 ارزشیابی هیات داوران به شرح ذیل است.

قبول(با درجه): عالی امتیاز: (۱۸،۷۵) دفاع مجدد مردود

اعضای هیات داوران	نام و نام خانوادگی	رتبه علمی	امضا
۱- استاد راهنما: آقای دکتر روشن		دانشیار	
۲- استاد مشاور: آقای دکتر شعیری		استاد	
۳- استاد ناظر: آقای دکتر فتحی آشتیانی		استاد	
۴- استاد ناظر: آقای دکتر مهدویان		استاد	
۵- نماینده تحصیلات تکمیلی: آقای مهندس علیرضا آقابابائی مبارکه			

توضیح: با توجه به آیین نامه دوره های تحصیلات تکمیلی و آیین نامه ارزشیابی پایان نامه کارشناسی ارشد امتیاز پایان نامه
 ها به شرح زیر مشخص می گردد:

الف) قابل قبول از	۱۲ به بالا
۱- قبول با درجه عالی	۱۸-۲۰
۲- قبول با درجه بسیار خوب	۱۶-۱۷/۹۹
۳- قبول با درجه خوب	۱۴-۱۵/۹۹
۴- قابل قبول	۱۲-۱۳/۹۹
ب) مردود	کمتر از ۱۲

با همه ناچیزی تقدیم به:
آستان پرمهر مهدی موعود (عج)

تقدیم به همه کسانی که عمری دانش ناب بزرگ
منشی، فروتنی و انساندوستی را به من آموختند و
خود تبلور واقعی همه آنها بودند و سپاس از
همه، آموزگاران اعجاب انگیزی که بر زندگانی و
شادمانیم و دانشی که تا به حال آموختم افزوده
اند.

تقدیم به:

• **همسر عزیز و فداکارم، به خاطر محبت و**

حمایت بی دریغش

• **پدر عزیزم که در فراز و نشیب زندگی**

همواره یار و پشتیبان من است

• **مادر مهربانم فرشته مهربانی و ایثار به پاس**

زحماتش

تقدیر و تشکر

شایسته است مراتب سپاس و تشکر خود را از زحمات و راهنمایی های بی دریغ استاد راهنما جناب آقای دکتر رسول روشن که در کلیه مراحل این تحقیق مشوق و پشتیبان من بودند صمیمانه ابراز نمایم.

با سپاس فراوان از استاد محترم مشاور، جناب آقای دکتر محمد رضا شعیری که در نهایت لطف پایان نامه را مطالعه نموده و نظرات اصلاحی خود را ابراز نمودند.

همچنین از همکاری صمیمانه مدیر گروه محترم روانشناسی، جناب آقای دکتر مهدویان تشکر و قدردانی می نمایم.

چکیده:

هدف اساسی پژوهش حاضر تعیین تفاوت های مربوط به تعارض زناشویی، رضایت زناشویی و رضایت جنسی در زنان متاهل دارای ازدواج های فامیلی و غیر فامیلی بوده است. بدین خاطر ۱۹۱ زن متاهل، از بین پرستاران شاغل در بیمارستان های شهر تهران (۱۰۰ نفر دارای ازدواج غیرفامیلی و ۹۱ نفر دارای ازدواج فامیلی) انتخاب و پرسشنامه های رضایت زناشویی اینریچ، تعارض زناشویی (MCQ) و پرسشنامه رضایت جنسی (ISS) بر روی آنها اجرا شده است.

داده های مرتبط با آزمودنی های دو گروه، بر اساس تحلیل واریانس چند متغیره (MANOVA) و رگرسیون چند متغیره مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

نتایج پژوهش حاضر، نشان داد که تعارض زناشویی، میزان رضایت جنسی و رضایت زناشویی در آزمودنی های دارای ازدواج های فامیلی و غیر فامیلی متفاوت است. این در حالی است که تعارض زناشویی زنان دارای ازدواج های فامیلی بیشتر از زنان دارای ازدواج های غیرفامیلی بوده، و رضایت زناشویی زنان دارای ازدواج های غیر فامیلی بیشتر از زنان دارای ازدواج های فامیلی بوده است. همچنین رگرسیون چند متغیره مربوط به تبیین رضایت زناشویی، نشان داد که تعارض زناشویی و رضایت جنسی، در حدود ۷۱ درصد واریانس رضایت زناشویی را تبیین می کند.

بنابراین، در کل با توجه به نتایج به دست آمده رضایت زناشویی در ازدواج های فامیلی کمتر از ازدواج های غیر فامیلی به چشم می خورد و نقش تعارض زناشویی و رضایت جنسی در رضایت زناشویی قابل چشم پوشی نیست.

کلید واژه ها: زن، ازدواج، زوج یابی، تعارض زناشویی، رضایت زناشویی، رضایت جنسی، ازدواج های فامیلی، ازدواج های غیر فامیلی

فهرست مطالب

عنوان.....	صفحه.....
------------	-----------

• فصل اول: کلیات پژوهش

۱-۱ مقدمه.....	۱۶
۱-۲ بیان مسأله.....	۱۸
۱-۳ ضرورت علمی و نظری.....	۲۴
۱-۴ اهداف های پژوهش.....	۲۷
۱-۵ فرضیه های پژوهش.....	۲۷
۱-۵-۱ تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها.....	۲۸
۱-۶-۱ ازدواج فامیلی.....	۲۸
۱-۶-۲ ازدواج غیر فامیلی.....	۲۸
۱-۶-۳ تعارض زناشویی.....	۲۸
۱-۶-۴ رضایت جنسی.....	۲۹
۱-۶-۵ رضایت زناشویی.....	۲۹

• فصل دوم: مروری بر پیشینه های نظری و پژوهشی

۲-۱ مقدمه.....	۳۱
۲-۲ تعریف خانواده.....	۳۱
۲-۲-۱ مراحل تکوین خانواده.....	۳۲
۲-۳ تعریف ازدواج.....	۳۵
۲-۳-۱ انواع ازدواج.....	۳۶
۲-۳-۲ خویشاوندی.....	۳۷
۲-۳-۳ درجه بندی خویشاوندی های همخون.....	۳۸
۲-۳-۴ ازدواج فامیلی در جوامع سنتی.....	۳۹
۲-۳-۵ سوابق تاریخی ازدواج های خویشاوندی در ایران.....	۳۹

۴۲	۲-۳-۶ ازدواج خویشاوندی در سایر کشورها
۴۴	۲-۴ اسلام و ازدواج
۴۵	۲-۵ رضایت زناشویی
۴۶	۲-۵-۱ تعاریف رضایت زناشویی
۴۷	۲-۵-۲ عوامل موثر بر رضایت زناشویی
۵۰	۲-۵-۳ روابط جنسی
۵۱	۲-۵-۴ جنس
۵۱	۲-۵-۵ علایق و طرز تفکر
۵۲	۲-۵-۶ اعتقادات دینی
۵۳	۲-۵-۷ سلامت جسمانی
۵۴	۲-۵-۸ سلامت هیجانی
۵۴	۲-۵-۹ منبع کنترل
۵۵	۲-۵-۱۰ همکاری و تقسیم کار
۵۶	۲-۵-۱۱ خانواده های اصلی
۵۷	۲-۵-۱۲ ویژگی های شخصیتی
۵۸	۲-۶ تعریف تعارض
۵۹	۲-۶-۱ مبانی نظری تعارض زناشویی
۵۹	۲-۶-۲ نقش سیستم خانواده در ایجاد تعارضات
۶۰	۲-۶-۳ تعارض در زندگی زناشویی
۶۱	۲-۶-۴ تعارضات سازنده و مخرب
۶۱	۲-۶-۴-۱ تعارضات مخرب
۶۱	۲-۶-۴-۲ الگوهای مخرب تعارض
۶۴	۲-۶-۶ عوامل به وجود آورنده تعارض
۶۷	۲-۶-۷ منابع تعارض

۶۹.....۲-۶-۸ نظریه های مربوط به تفاوت های ادراکی به تعارض زناشویی

۷۱.....۲-۶-۹ مراحل رشد تعارض زناشویی

۷۳.....۲-۶-۱۰ عوامل زمینه ساز تعارض بین فردی

۷۴.....۲-۷ دیدگاه های نظری مربوط به تعارض زناشویی

۸۰.....۲-۸ تحقیقات انجام شده در داخل و خارج از کشور

• فصل سوم: فرایند روش شناختی پژوهش

۸۶.....۳-۱ مقدمه

۸۶.....۳-۲ انواع تحقیق

۸۶.....۳-۳ آزمودنی ها

۸۸.....۳-۴ ابزار های تحقیق

۸۸.....۳-۴-۱ پرسشنامه تعارضات زناشویی (MCQ)

۹۰.....۳-۴-۲ پرسشنامه رضایت زناشویی (Enrich)

۹۳.....۳-۴-۳ مقیاس رضایت جنسی (ISS)

۹۴.....۳-۵ شیوه اجرا تحقیق

۹۴.....۳-۶ روش تجزیه و تحلیل آماری داده های تحقیق

• فصل چهارم: نتایج پژوهش

۹۶.....۴-۱ مقدمه

۹۶.....۴-۲ یافته های توصیفی مربوط به ویژگی های جمعیت شناختی آزمودنی ها

۱۰۰.....۴-۳ یافته های توصیفی مربوط به متغیر های تحقیق

۱۰۴.....۴-۴ بررسی فرضیه های تحقیق

۱۱۰.....۴-۵ نتایج تکمیلی

• فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۱-۵ مقدمه..... ۱۲۳

۲-۵ خلاصه نتایج..... ۱۲۶

۳-۵ بحث و نتیجه گیری..... ۱۲۸

۴-۵ محدودیت های پژوهش..... ۱۳۲

۵-۵ پیشنهادات پژوهش..... ۱۳۳

فهرست منابع

الف) فارسی..... ۱۳۴

ب) لاتین..... ۱۳۸

فهرست جدول ها

عنوان.....	صفحه.....
• جدول ۱-۴: فراوانی و درصد نمونه های مورد بررسی.....	۹۶
• جدول ۲-۴: فراوانی و درصد میزان تحصیلات همسران آزمودنی ها.....	۹۷
• جدول ۳-۴: فراوانی و درصد مدت ازدواج آزمودنی ها.....	۹۷
• جدول ۴-۴: فراوانی و درصد سن آزمودنی ها.....	۹۸
• جدول ۵-۴: میانگین و انحراف معیار آزمودنی ها به تفکیک.....	۹۸
• جدول ۶-۴: فراوانی و درصد مربوط به سن همسران آزمودنی ها.....	۹۹
• جدول ۷-۴: میانگین و انحراف معیار سن همسران آزمودنی ها به تفکیک.....	۹۹
• جدول ۸-۴: فراوانی و درصد تعداد فرزندان آزمودنی ها.....	۱۰۰
• جدول ۹-۴: شاخص های توصیفی مربوط به رضایت جنسی در زنان دارای ازدواج فامیلی و غیر فامیلی.....	۱۰۰
• جدول ۱۰-۴: شاخص های توصیفی مربوط به تعارض زناشویی در زنان دارای ازدواج فامیلی و غیر فامیلی.....	۱۰۱
• جدول ۱۱-۴: شاخص های توصیفی مربوط به رضایت زناشویی در زنان دارای ازدواج فامیلی و غیر فامیلی.....	۱۰۲
• جدول ۱۲-۴: نتایج مربوط به تحلیل واریانس چند متغیره تفاوت کلی متغیرهای رضایت جنسی، رضایت زناشویی و تعارض زناشویی در دو گروه آزمودنی های دارای ازدواج فامیلی و غیر فامیلی.....	۱۰۴

- جدول ۴-۱۳: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره مربوط به تعارض زناشویی در دو گروه آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۰۵
- جدول ۴-۱۴: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره مربوط به رضایت جنسی در دو گروه آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۰۶
- جدول ۴-۱۵: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره مربوط به رضایت زناشویی در دو گروه آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۰۷
- جدول ۴-۱۶: تحلیل واریانس مربوط به رگرسیون متغیر های رضایت جنسی و تعارض زناشویی با رضایت زناشویی در آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۰۸
- جدول ۴-۱۷: نتایج مربوط به رگرسیون چند متغیر همزمان درکل آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۰۹
- جدول ۴-۱۸: نتایج تحلیل واریانس چند متغیره مربوط به خرده مقیاس های تفاوت کلی متغیر های تحقیق در دو گروه..... ۱۱۰
- جدول ۴-۱۹: نتایج تحلیل واریانس یک متغیره مربوط به خرده مقیاس های تحقیقتفاوت متغیر ها در دو گروه دارای ازدواج فAMILI و غیر فAMILI..... ۱۱۱
- جدول ۴-۲۰: یافته های تکمیلی مربوط به رگرسیون چند متغیره در گروه ازدواج های فAMILI..... ۱۱۲
- جدول ۴-۲۱: نتایج مربوط به رگرسیون چند متغیر همزمان آزمودنی های دارای ازدواج فAMILI..... ۱۱۲
- جدول ۴-۲۲: یافته های تکمیلی مربوط به رگرسیون چند متغیره در گروه ازدواج های غیر فAMILI..... ۱۱۲

- جدول ۴-۲۳: نتایج مربوط به رگرسیون چند متغیر همزمان آزمودنی های دارای ازدواج غیر فامیلی..... ۱۱۳
- جدول ۴-۲۴: ماتریس همبستگی بین مقیاس و خرده مقیاس ها در کل آزمودنی ها..... ۱۱۴
- جدول ۴-۲۵: ماتریس همبستگی بین مقیاس و خرده مقیاس ها در زنان دارای ازدواج فامیلی..... ۱۱۶
- جدول ۴-۲۶: ماتریس همبستگی بین مقیاس و خرده مقیاس ها در زنان دارای ازدواج غیرفامیلی..... ۱۱۹

فصل اول:

گستره علمی موضوع

۱- مقدمه:

خانواده قدیمی ترین سازمان اجتماعی است که از بدو پیدایش انسان وجود داشته و در هسته مرکزی سازمان های اجتماعی گسترده تر قرار گرفته و بخش مهمی از سلامت روانی افراد جامعه را تامین می کند. خانواده در حکم بافت سلولی برای اندام های اجتماعی عمل می کند و در تعلیم و تربیت و آموزش نقش دارد. به اعتقاد روانشناسان سلامت، نهاد خانواده در پناه زندگی زوج ها، توام با برقراری پیوند محکم و دائم بین زن و مرد تحقق می یابد که از آن تحت عنوان ازدواج نام برده می شود. در این میان از جمله تاثیرات روانی مهم ازدواج، برقراری روابط عاطفی مطلوب بین زن و مرد است که مایه آرامش هر دوی آنها می شود (رایین^۱، ۲۰۰۳). انسان بر حسب فطرت و طبیعت اجتماعی خود نیازمند همدلی است که با او زندگی کند و در کنار او به آرامش و سکون برسد (ظهیرالدین، ۱۳۸۲).

ازدواج یک انتخاب و گزینش اصلح است ازدواج در جریان تحول و کمال آدمی یک ضرورت است. هموار نمودن طریق هدف و جهت هدایت کننده زوجین به سوی مقصد است (افروز، ۱۳۷۵).

کانون خانواده همواره تجلی گاه عشق و زندگی است اساسا وجود یک ازدواج توام با رضایت، محل تبادل و تلاقی احساسات و عوطف مثبت بین زوج هاست و تشکیل خانواده بهنجار نقش مهمی در سلامت و بهزیستی کل جامعه دارد. خانواده یکی از مهم ترین نهاد های اجتماعی است که بر پایه ازدواج پایه ریزی شده است. و در بین نهاد های مختلف جامعه، کانون مقدس خانواده بهترین مکان برای تربیت جسم و روان است.

ازدواج مقدمه تشکیل خانواده و بنیانگذار هسته اولیه جامعه است، خانواده با پیوند زناشویی تشکیل می گردد و تداوم آن نیز بستگی به تداوم و بقای پیوند زناشویی دارد. (گاتمن^۲، اسکاپ^۳ به نقل از عبادت پور، ۱۳۷۹) ازدواج یکی از قدیمی ترین پیوند های انسانی است که ارضا کننده و رشد دهنده شخصیت آدمی می باشد.

1-Rabin,M.

2-Gotman,F.

3-Scup,N.

انتخاب همسر در کشور های مختلف به طرق مختلف انجام می پذیرد و هر جامعه ای برای خود معیار هایی برای گزینش همسر دارد این معیار ها به صورت فرهنگ درونی شده و به افراد توصیه می شود. تفاوت این معیارها باعث متفاوت شدن نوع ازدواج و شیوه های تشکیل خانواده می شود.

یکی از انواع این ازدواجها در داخل گروه خویشاوند یا ازدواج فامیلی است. این نوع ازدواج به ازدواجی گفته می شود که در آن زن و شوهر بر اساس شجره نامه خانوادگی جد یا اجداد مشترک داشته و با یکدیگر ازدواج کنند. ازدواج فامیلی از مباحث جانبی مسائل خانواده و ساختار خویشاوندی است. میزان گسترش این ازدواج ها در هر جامعه ای بستگی به موقعیت و شرایط فرهنگی، اجتماعی جامعه دارد. از عمده ترین عوامل موثر در گسترش این نوع ازدواج ها می توان به مذهب، ملاحظات خانوادگی در مورد ارث، حفظ اصالت خون و نژاد، گسترش روابط در دایره خویشاوندی، آداب و رسوم، شرایط اقتصادی، تشابه خرده فرهنگی و غیره اشاره کرد. ازدواج های فامیلی انگیزه های مختلف دارند از عمده ترین این انگیزه ها می توان به کم هزینه بودن این ازدواجها، حفظ میراث خانوادگی و شناخت افراد از یکدیگر اشاره کرد (سروری، ۱۳۸۰).

بسیاری از ازدواجها در کشور های مسلمان به صورت ازدواج خویشاوندی نزدیک مثل (پسر عمو دختر عمو) بوده و اغلب دارای اجداد مشترک می باشند. (بیتلز^۱ و همکاران، ۱۹۹۱، به نقل از غیاثی^{۱۳۷۸}).

بنجامین^۲ (۱۹۹۴) عنوان می کند که ۲۹ درصد از ۲۸۱ ازدواج در شهر یزد فامیلی است که ۲۴ درصد همه ازدواجها بین پسر عمو دختر عمو است و همچنین از ۸۹ درصد ازدواج ها میان چادر نشین های شاهسون ازدواج دختر عمو پسر عمو است و در مجموع ۴۱ درصد ازدواجها با خویشاوندان پدری است.

سادات^۳ و همکاران (۲۰۰۴) مطالعه جهت تعیین شیوع همخونی در ایران انجام دادند. همخونی مطالعه شده در دوازده جمعیت نژادی- مذهبی فارسیها، کردها، لرها، ترکها، بلوچها، زابلها، ترکمن ها، قشقایی ها، عربی ها انجام شده است. در یک نمونه گیری چند مرحله ای ۳۴۳ زوج را مورد بررسی قرار دادند که روی هم رفته نرخ ازدواج فامیلی ۳۸/۶ درصد بود. همچنین ازدواج خویشاوندی با خویشان نزدیک ۲۷/۹ درصد بیشتر از بقیه ازدواجهای فامیلی بود.

بنابراین اساس ازدواج بر گام زوج یابی متمرکز است و این گام که تا حد زیادی مسیر آیند را تامین می کند، بدین خاطر بررسی آن و پژوهش در مورد آن می تواند تلاشی ارزشمند تلقی شود.

1-Bittles,R.

2-Benjamin.

3-Sadat,M.

۱-۲ بیان مساله:

بر اساس رویکرد سیستمی، خانواده خود یک سیستم است که اعضای آن صمیمانه با هم ارتباط دارند دارای گذشته مشترک هستند، در عقاید و ارزش های خاص با هم سهیم اند، نقش های ویژه ای را بر عهده دارند و به شیوه ای قابل پیش بینی با یکدیگر در تعامل قرار دارند. ارتباط عناصر این سیستم این تصور را به وجود می آورد که اگر اتفاقی در قسمتی از سیستم بیفتد بر روی بقیه اعضای آن هم تاثیر می گذارد. (موسوی، ۱۳۸۲)

بر اساس این دیدگاه خانواده سیستمی است که اعضای آن با هم تغییر می کنند و به هنگام انحراف برای حفظ تعادل خود فعال می شوند طبق این تعریف اولاً رفتار اعضای خانواده تابعی از رفتار سایر اعضای خانواده است و در ثانی خانواده هم مانند هر سیستمی متمایل به حفظ تعادل است (ثنایی، ۱۳۷۵).

یکی از مشکلاتی که ممکن است در این سیستم به وجود آید تعارض است که عبارت است از عدم توافق و مخالفت دو نفر با یکدیگر، ناسازگاری و نظرات و اهداف و رفتاری که در جهت مخالفت با دیگری صورت می گیرد و هم چنین ستیزه ای بین افراد در اثر منافع نامسو و اختلاف اهداف و ادراکات مختلف (رایینز^۱، ۱۹۹۱ به نقل از بهارستان، ۱۳۸۳). ولی باید توجه داشت که تعارض زناشویی پدیده ای است که از آغاز تاریخ بشریت وجود داشته و به عنوان یک عامل خطر برای سلامتی در ازدواج تعریف شده است (ویتسون^۲، ۲۰۰۳).

بروز تعارض در روابط انسانها با یکدیگر اجتناب ناپذیر است. یعنی بحث و جدل و مشاجره در تمام رابطه ها بروز می کند. در خانواده ها فراوان دیده می شود که حتی دو خواهر برادر کوچک متناوباً با یکدیگر دعوا و بازی کنند. در حالی که زن و شوهر با عشق و علاقه ازدواج می کنند و عهدشان را محترم می شمارند کمتر اتفاق می افتد به فکر کمرنگ شدن عشق و علاقه خود در آینده بیافتند یا حتی روزی از یکدیگر خشمگین و متنفر شوند (ماریا^۳، ۲۰۰۰). مهرورزی و تعارض از رایج ترین پدیده ها در روابط انسانهاست عموماً درباره رابطه زناشویی اشتباهات تصور می شود که وقتی دو نفر به یکدیگر رسیدند باید تا ابد خوب و خوش زندگی کنند و از گل نازک تر به هم نگویند و عزیزترین کسان نیز مطلقاً عاری از تعارض باشند. پس صحیح آن است که هر زوج جوان احتمال بروز تعارض در رابطه با همسر خود را بپذیرد نه اینکه به محض بروز تعارض به این فکر بیفتد که اشتباه کرده اند و همسرشان مناسب آنها نیست زیرا این تصور مقاومت آنها را برای حل مشکلات زناشویی خود با همسرشان افزایش می دهد و باعث می شود تعارض آنها حل هنگام بزرگ شدن و رفتن بچه ها از خانه مسکوت باقی بماند و زن و شوهر بعد از ۳۰ سال زندگی مشترک طلاق بگیرند (ثنایی، ۱۳۷۵).

1-Rabinz,M.

3-Mariya,C

2-Witson,A.

لانگ^۱ و یانگ^۲ (۱۹۹۸) بیان می دارند که پیش درآمد جدایی زوجین تعارضات زناشویی است که از بگو مگو های ساده شروع شده تا درگیری های شدید لفظی و کتک کاری و گاهی جدایی ممکن است گسترش پیدا کند.

در ازدواج باید فرض را بر این گذاشت که بروز تعارض جزئی از زندگی زناشویی و زندگی مشترک با هر کسی است پس باید زن و شوهر ها یاد بگیرند و تعارض های خود را حل کنند تا خوشبخت شوند اگر چنین نکنند ممکن است کار آنها به جدایی بکشد و یا آنکه تعارض آنها تا تعارض می تواند به رشد رابطه ها کمک کند یا به آن آسیب برساند این امر بسته به این است که تعارض چگونه حل و فصل می شود. تعارض می تواند موقعیتی برای روشن سازی و تفسیر انتظارات درباره رابطه و مفاهیم خود و شریک زندگی برای هریک از طرفین فراهم کند. تعارضات میان همسران به آنها اجازه می دهد وابستگی خود و شریک زندگی خود را در رابطه آزموده و عمق احساسات آنان را نسبت به یکدیگر کشف کرده و کوشش هایشان را برای ایجاد یک رابطه رضایتمندی تجدید نماید (نورخانی، ۱۳۷۷).

زوج جوان در آغاز ازدواج با شماری از وظایف روبرو است زن و شوهر باید در بسیاری از نکات ریز مربوط به زندگی روزمره به برون سازی^۳ متقابل یک رشته مرادوات منظم و الگو دار برسند، که نظم دهنده بسیاری از اوضاع و شرایط خانواده است. وظیفه دیگری که زن و شوهر با آن روبرو هستند جدا شدن از خانواده های اصلی^۴ آنان و تبادل نظر و توافق برای برقراری روابط متفاوتی با والدین و خواهر و برادر خود و فامیل همسر است، چون زن و شوهر تازه عمدتاً نسبت به ازدواج خود ملزم و متعهد می شوند، وفاداری های گذشته آنان نیز باید تغییر کند. خانواده اصلی باید این اتصال را بپذیرد و از آن حمایت کنند (مینوچین^۵، ۱۳۷۵).

دور بودن از خانواده های اصلی به زوج جوان فرصت می دهد که بدون حضور و سایه دیگران بر زندگی آنان، راه کنار آمدن با یکدیگر را پیدا کنند و به همسازی متقابل برسند (ثنایی، ۱۳۷۵).

تولد کودک نیز یک تغییر بنیادی در سازمان خانواده است معمولاً تعلق جنسی و عاطفی به کودک مستلزم تغییر در الگوهای مرادوه ای زن و شوهر است. به همین ترتیب پرداختن به امور بیرون خانواده از جمله کار، وظایف و تفریحات هم باید سازمان و نظم تازه ای پیدا کند. باید تصمیمات لازم در مورد اینکه تا چه حد انتظار های دنیای خارج می تواند مخل زندگی خانواده جدید باشد اتخاذ گردد. هر یک از طرفین باید دوستان طرف مقابل را ببیند و آنها را که دوستان مشترک آنان خواهد بود، انتخاب کنند (مینوچین، ۱۳۷۵).

1-Long.

2-Young.

3-Accommodation.

4-Family of origin.

5-Minuchin.

وجود تعارضات بر بهداشت روانی - جسمی خانواده تاثیر گذار است، تحقیقات زیادی رابطه تعارضات زناشویی را با افسردگی، اختلال خوردن بیماری های خاص مثل سرطان اثبات کرده است، در واقع تعارضات زناشویی باعث ناسازگاری بچه ها، دل بستگی های مسئله ساز برای همسران، افزایش احتمال تعارض والدین - کودک و تعارض خواهر و برادر می شود (فینچام^۱، ۱۹۹۹).

تعارض در هر رابطه صمیمی گریز ناپذیر است در هر رابطه خانوادگی فشرده ترین موقعیت برای تعارض بین فردی است. به طور کلی، فطرت و سلامت اندازه ای به میزان تعارض در خانواده و نوع تعارضی که تجربه می کنند بستگی دارد (اورسلرو آدافر، ۱۹۹۷، به نقل از بهاری، ۱۳۸۸).

همه زوجین سطوحی از تعارض را تجربه می کنند، این تعارض ها موجب کاهش ثبات روابط و افزایش فرصت های خاتمه روابط می شود.

از جمله موضوعات شناخته شده که می تواند موجب تعارضات زناشویی باشد این عوامل است پول، روابط جنسی، روابط خویشاوندی، دوستان، فرزندان، مصرف مواد مخدر، نحوه صرف اوقات فراغت، اختلافات مذهبی، مشکلات عاطفی، مشکلات مادی، مشکلات ارتباطی (گفت و شنود)، درگیری های شغلی (ثنایی، ۱۳۷۸).

از جنبه های مهم سازگاری با موضوع ازدواج، احساس رضایتمندی زناشویی است. ازدواج و زندگی زناشویی مستلزم وجود سطح پایداری از سازگاری از جانب زوج هاست و احساس رضایت از ازدواج و رابطه زناشویی نقش مهمی در میزان کارکرد های بهنجار خانواده ایفا می کند. رضایت زناشویی نیز یکی از عوامل مهم و تاثیر گذار بر سلامتی زوجین و از مهم ترین شاخص های رضایت از زندگی است (صالحی، ۱۹۹۹) آلیس رضایت زناشویی را به عنوان احساسات خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده از طرف همسر با در نظر گرفتن همه جنبه های زندگی زناشویی معرفی نموده است (صادقی، ۱۳۸۰).

رضایتمندی زناشویی دارای ابعاد مختلفی است که از جمله این ابعاد رضایت از روابط جنسی، ارتباط، ویژگی های شخصیتی، روابط با اطرافیان، مشارکت در تصمیم گیری و ارتباط با خانواده همسر، نحوه گذارندن اوقات فراغت و مشترکات مذهبی و دینی می باشد. (السون، ۱۹۹۸).

از آنجا در شرایط و موقعیت های مختلف زندگی و اختلاف نظر در دیدگاه ها، گاهی زن و شوهر ها دچار درگیری و کشمکش خانوادگی می شوند و با توجه به این موضوع که انحراف از هنجار های مانند طلاق با مشکلات زیادی همراه است، توجه به وضعیت سلامت روان زوجین از اهمیت بالایی برخوردار است. (کاپلان^۱، ۲۰۰۴)

1-Fincham,F.

2-Kaplan.